Új öntöde

Évi ezer tonna szürkevasöntvény elkészítésére alkalmas öntödét helyeztek üzembe az Üvegipari Művek pásztói szerszám- és készülékgyárában az üvegipar szerszámigényeinek gyorsabb, jobb kielégítéséért. A korszerű létesítményt a csomagolásfejlesztési program részeként 22,6 millió forint állami fejlesztési kölcsönből építették. (MTI)

Egyházi személyiségek eskütétele

Magasabb egyházi beosztásba történt előlépésük, valamint kinevezésük alkalmából *Hantos* Mihály, a megyei tanács elnökhelyettese előtt *dr. Rátkai* János egyházügyi titkár jelenlétében *dr. Szilas* József általános püspöki helynök, *Molnár* Antal nagyprépost, *Szeles* Sándor címzetes apát-kanonok, irodaigazgató, *Verner* Dezső kanonok esperes, *Márky* Antal plébános, *Mészáros* József káplán, valamint *Rutai* István segédlelkész letették az állami esküt.

Ezt követően beszélgetés keretében emlékeztek meg a papi békemozgalom, valamint az állam és egyház között megkötött egyezmény 25 éves évfordulójáról.

Két épületben tizenegy bemutató

A színház évadzáró társulati ülése

Tegnap a Bartók Béla Művelődési Központban rendezte meg évadzáró társulati ülését a Szegedi Nemzeti Színház, ahol az elnökségben ott ült *dr. Sebe* János, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese, *Kovács* Tivadar, a Kulturális Minisztérium előadója, *Bányainé dr. Birkás* Mária, a városi tanács elnökhelyettese és *Müller* Józsefné, a megyei tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője is. Az elmúlt színházi évadot *Giricz* Mátyás igazgató foglalta össze.

— A szezon hasznos és eredményes volt, sikerült megszüntetnünk az előző évekre jellemző művészi hullámzást, kiemelkedő előadásaink mellett sikerült megteremtenünk a jó művészi átlagot — mondta. Bár a műsortervezésnél nem tartjuk elsődleges szempontnak az ősbemutatót, az évi 12 premier fele ilyennek tekinthető, ha a *Cinka Panna balladájá*nak és a *VI. Henrik*nek sohasem játszott változatait is ideszámítjuk. *A lobositzi csatát*, az *Aranykoporsót* és a *Tűzvarázst* jutalmazta a Kulturális Minisztérium. Úgy érezzük, hogy a prózai bemutatók közül leginkább A lobositzi csata és a Cinka Panna balladája járták a kijelölt utat — hangoztatta. — Jó előadásnak tartjuk az *Egy fiú és a tündért*, ha közönségsikerében nem is érte el a *Képzelt riportét*. Szép és eredményes vállalkozás volt az Aranykoporsó, kifogástalan a *Don Pasquale*, többet vártunk az *Otellótól*. A stúdiószínpad sikerrel játszotta az *Anyát*, gyermekszínházunk pedig a *Három szegény szabólegényt*.

A színház igazgatója idézte az utóbbi hetekben megtartott pénzügyi revízió megállapításait, miszerint látogatottság tekintetében az opera 61 százalékos, a könnyűzene 64,7, a próza pedig 68,2 százalékot ért el. Összességében a tavalyinál 6,2 százalékkal kedvezőbb a kép. Kitért az egyes színházi részlegek szakmai helyzetére, ezen belül a színészi stáb összeforrottságára, az operisták összeszokott együttesére. Kielégítően végezte munkáját a kis színházi zenekar, bár a zenészhiány nemcsak a színházvezetés munkáját zavarja, hanem a zenekar folyamatos szakmai tevékenységét is — hangsúlyozta. „Tánckarunk a tavalyi évad színvonalán végezte munkáját, de nem beszélhetünk egyértelmű szakmai elismeréssel az énekkar évadbeli teljesítményéről. Egyre jobb a színház és a szimfonikus zenekar kapcsolata. Női varrodánk a színház egyik legjobban szervezett tára, elismerést érdemel a világosítók magas szakmai produkciója, kissé hullámzó a színpadi műszak- és kelléktár, kielégítő viszont az asztalos stáb teljesítménye. Hosszú idő óta, a színház történetében először, sikerült teljesítenünk a bevételi tervet, s bár kicsit túlléptük a kiadásokat, ezen nem lehet csodálkozni a jelenlegi anyagárak miatt."

A színház igazgatója üdvözölte a társulat újonnan alakult KISZ-szervezetét, *köszönetet mondott a párt- és tanácsi szervek támogatásáért*, különösképpen a megyei pártbizottság akciójáért, melynek eredményeképpen — a szociális gondok javítására — megkapták a Kelemen utcai *színészház* alsó traktusát is. Bejelentette, hogy a debreceni színház főrendezőjeként távozik Szegedről *Sándor* János, a prózai részleg főrendezője, s nyugalomba vonult *Miklós* Klára érdemes művész. Eltávoznak még a színháztól: *Krasznói* Klára, *Baráth* Ibolya, *Melis* Gábor, *Csernák* Árpád, *Makláry* László művészek, *Árnyas* Rózsa, *Halászi* Éva, *Cser* Pál Imre énekkari tagok, *Lakatos* Béla korrepetitor, *Répás* József zenekari tag. *Németh* László a szimfonikus zenekarhoz szerződik.

Az új évadban megtartják az eddig kialakított műfaji arányokat. Tizenegy bemutatót terveznek a két színházban, hozzá egy-egy stúdió- és gyermekbemutatót. A nagyszínházban premier lesz *Mozart Figaró házassága* című operája, *Puccini Manon Lescaut*-ja, s hazai bemutató *Sosztakovics* operája, *Az orr*. Továbbá *Lehár: A mosoly országa*, *Offenbach: A gerolsteini nagyhercegnő*, *Shakespeare—Shapiro: A veronai fiúk* jelentik a könnyűzenei premiereket. A kisszínházban bemutatják *Madách Tragédiáját*, *O'Neil: Utazás az éjszakában*, *Györe—Borbulya: Johanna* (musical, ősbemutató), *Feydou: Bolha a fülben* című darabokat, valamint egy *Sarkadi*-ősbemutatót is terveznek. Sajnos, nem kezdhették meg előkészületeiket a kamaraszínházban, mert a tervezett átadásra még nem került sor. Az őszi megnyitáshoz csak a munkálatok gyors befejezése ígér garanciát.

*

Értékelő beszédében — érthető önvédelmi okokból — feladatának érezte a színház igazgatója, hogy kitérjen a sajtó színházzal kapcsolatos szerepére is, s ebben lapunkat alaposan elmarasztalta. Idézem: „Csak sajnálhatjuk, hogy a Délmagyarország színházi írásaiban egyre inkább távolodik a lap valódi feladatától — a közönség helyes esztétikai orientálásától. Cikkeit egyre kevésbé a nagyközönségnek írja, azok mindinkább a színház szűk berkeinek szólnak, a színház sikertelen elemeinek szájíze szerint fogalmazottak."

Mi is csak sajnálhatjuk, hogy a színház és kritika viszonyában egyelőre Szegeden sem sikerült megteremteni azt a paradicsomi állapotot, melyet (a feladatok néminemű különbözőségéből adódóan) tán sehol a világon nem sikerült ez idáig. Ámde. A lap valódi feladatát — szerénytelenül hangzik? — talán más fórumok illetékesek megítélni, következésképpen azt is, hogy mi valójában „a közönség helyes esztétikai orientálása", s hogy valóban a nagyközönségnek szólunk-e? (Más kérdés persze: a szegedi színház igazgatója is nyíltan elmondhatja véleményét — ámbátor, ha ő okkal büszke az emelkedő nézőszámra, ne hallgassuk el, lapunk példányszáma is emelkedik, naponta több mint százezren forgatják, tehát az úgynevezett *nagyközönség*, ahonnan még senki sem reklamált nálunk a fentiekben!) Mindazonáltal csak emlékeztetnénk rá, hogy a társulati ülésen hozzászólásában Bányainé dr. Birkás Mária olyan problémákat pendített meg, melyeket — éppen a belátás, a méltányosság okán — mi sem forszíroztunk, mert azokat tényleg belügynek tartottuk. Mert egyetértünk az igazgatóval: „a magunk részéről készek vagyunk elősegíteni a helyesebb kapcsolatokat" — *mi is*. De csak és kizárólag: *szigorúan elvi alapon*. És ebből jottányit sem engedhetünk, hiszen számunkra nincsenek „szűk szakmai berkek", „sikertelen színházi elemek". Meglehet, néha melléfogunk — ez emberi tulajdonság, alig hiszszük, hogy valaki is kivételt képezne alóla. De a kritikus megfélemlíteni nem engedheti magát. (Mint Hámos György írja, a néhai rettegett kritikusból nem lehet ma rettegő kritikus.) Ennyit dióhéjban lapunk és a színházi vezetés pillanatnyi kapcsolatáról.

Melyről őszintén reméljük, hamarosan kedvezőbbre fordul, mert *azonos ügyet szolgálunk*. Bizakodásunk alapja az a tény, hogy valamennyi más szegedi alkotóműhellyel régóta kiegyensúlyozott — bár nem vitamentes —, egészséges, termékeny kapcsolatot ápolunk.

Nikolényi István

A pult két oldala (3.)

Még egy levél – kívülről

A nyílt leveleket nagyon figyelmesen olvastam, mindenekelőtt azért, mert a téma nagyon közel áll hozzám, tehát érdekel. Éppen ezért nem szalaszthattam el azt az alkalmat, hogy a témához hozzá ne szóljak, s ennek formájaként még egy nyílt levél írását válasszam.

Mindenekelőtt azt szeretném kijelenteni, hogy a téma azért áll hozzám közel, mert foglalkozásomnál fogva gyakran kell vevők és eladók közötti vitákban igazságot tennem. Most is erre vállalkozom, annak ellenére, hogy eddig vitára nem került sor, hogy az olvasók az Ön esetleges érveit még nem ismerik. Én azonban — mint Ön is tudja — véleményének jó ismerője vagyok, minthogy elég gyakran találkozunk. Ezért remélem, hogy „hozzászólásommal" sikerül a korábbi nyílt levelek jó néhány részletét úgy megvilágítani, hogy azok kiessenek a további viták köréből, s ezzel a kívánt célhoz hamarabb eljutunk.

Mi tagadás, a levélírók Önnek — hogy úgymondjam —, jól megmondták. Nem csodálkoznék, ha a levelek elolvasásakor először becsületsértési perek indítására, vagy egyéb, illetékes helyeken készen álló elégtételek megszerzésére gondolt volna.

Később, a figyelmes olvasás után azonban erről a szándékáról — ha volt ilyen — bizonyára lemondott, mert... le kellett mondania. Megértette — ha nem, meg kell értenie azt —, hogy a levélírók nem tettek mást, mint az Ön számára keserű igazság kimondását. Egyetlen tényezőről tehetek említést, ami mentségére szolgálhat. Mégpedig: hogy a fejére olvasott jellemvonások — remélhetően — nem alapterm észetéből fakadnak, hanem csak szerzett, vagy kapott információinak elégtelenségéből. Ha közelebbről, vagy alaposabban ismerné a kereskedelmi, vendéglátóipari dolgozók helyzetét, munkakörülményeit, a munkájukat szabályozó rendelkezéseket, akkor a jelenleginél jobban tisztelné őket, s nem hozná olyan helyzetbe őket, ami miatt — saját védelmükben — a sajtóhoz fordulnak segítségért.

Persze, távol áll tőlem az a szándék, hogy személyüket mártírokként mutassam be. Ezt még ha akarnám sem tehetném, mert nem mártírok, hanem „csak" egyszerűen: dolgozók. Olyan dolgozók azonban, akik óriási érték kezelésével vannak megbízva; amit tartoznak megőrizni, kezelni a vevők igényeinek megfelelően cserélni, gondozni és pénzzé tenni! Emberek, akik számára édes az ünnep, de dolgoznak, mert mi ünnepeken is vásárolni, étkezni, szórakozni akarunk. Nekik is meghal a hozzátartozójuk, beteg a gyerekük. Köztük nagyon sok a nő — s noha erre okot nem szolgáltak — hányszor tesznek nekik vevők, vendégek tisztességtelen ajánlatot? Bármely körülmény fennforgása esetén kötelesek munkájukat jó kedvvel, mosolyogva végezni. Nehogy a vásárló, vagy vendég azt higgye, hogy reá haragszik. Vizsgálja csak meg: mennyi-menynyi más munkakörben elég, ha az embernek csak a munkatársaira kell tekintettel lenni. A kereskedelemben, a vendéglátásban ez a kisebb feladat. Itt az első a vevő, a vendég. Figyelje csak meg, egy eladónak hányszor kell egyidőben több vevővel is foglalkoznia; a pincérnek hányszor kell szesz keltette „bölcsességeket" magas röptű szellemi termékként felmagasztalnia. És — amit Csapláros Mihály kíméletből nem említett — még arra is ügyelnie, hogy egyik-másik vendége fizetés nélkül ne távozzon.

Az elmondottakkal csupán egy valós helyzet elképzeléséhez szerettem volna hozzásegíteni. Ha ez sikerült, akkor még képzelje hozzá az Ön — munka csúcsán érkező — képtelen, kirívó magatartásának bekövetkezését, szabályok megsértésével teljesíthető kérésének előadását. Nos hát: ember a talpán, aki még ezután is mosolyogni tud. És milyen csodálatos: egyre több ilyen derék kereskedő akad. Hogy miért? Mert sok hivatásnak tekinti munkáját, tovább tanul: miközben alkalma akad a vevők lelkivilágának megismerésére; és mert csökkenőben van a kirívó magatartást tanúsító vevő.

Merem remélni, hogy ezek után más szemüveggel is el tudja olvasni Kereskedő Péter és Csapláros Mihály levelét.

Egyébként hadd mondjam el, hogy én a levelek minden sorával egyetértek, és ezért a feladók mellé álltam. Kitűnik ezekből a levelekből, hogy íróik közügyet szolgálnak; az olyan megnyilvánulások ellen léptek fel, amelyek akadályozzák őket a jobb munka végzésében, de amit mindketten hangsúlyoznak: a túlnyomó többségben levő, megbecsült vevők szolgálatában. És ami ugyancsak nem mellékes: szót emeltek az önzés ellen, a szocialista közgondolkozás erősítéséért. Ezzel a megnyilvánulásukkal még kollégáik számára is jó példával szolgáltak.

Nem tudom, visszaemlékszik-e egyik közelmúltban folytatott beszélgetésünkre. Akkor Ön azt sérelmezte — természetesen jogosan —, hogy a boltban nem kapott egy bizonyos árut. Az áruhiány okát viszont az eladó — szerintem is helytelenül — nem volt hajlandó ismertetni. Emiatt Ön azt a kijelentést tette, hogy „a kereskedelemben mindaddig nem lesz rend, amíg sajátkezűleg agyon nem verek néhány szocialista kereskedőt!" Úgy hiszem, ehhez a kijelentéséhez nem kell kommentárt fűznöm. Beszél mindkettőnk helyett is. Megérti ebből az egy mondatból is akármelyik olvasó azt, hogy ilyetén felfogás mellett az Ön igazsága csak féligazság. Különösen pedig, ha azt is hangsúlyozom, hogy a szocialista kereskedelemben rend van. Még akkor is, ha nem mindig van olyan áru, amit vásárolni szeretnénk; ha egyikmásik eladó magatartásában találunk kivetnivalót. Nézze csak meg: az áruforgalom évről évre emelkedik, a választék egyre inkább igazodik az igényekhez, és menynyi új és modern üzlet, áruház, étterem stb. épült a régiek mellé. De ha Ön csak a pillanatnyi, kedvezőtlen benyomások alapján hajlandó a dolgokat megítélni, és ezeken a kifogásolt magatartásával, önzéssel akarja túltenni magát, akkor rendre akadályokba ütközik. Ebben az esetben rám ne nagyon számítson, mert nem biztos, hogy segíthetek.

Kevesebbet mérnek, többet számolnak olykor Önnek. Ezt ott a helyszínen tapasztalja, de nem szól, hanem „megy panaszra, bírót búsít" és tolvajt kiált. Pedig jóllehet, csak tévedés volt. Amikor megkérdeztem, hogy ott és rögtön miért nem szólt, alig észrevehető szemrebbenés után csak annyit válaszolt: „nem akartam". De hát én ebből is megértettem, hogy Ön jobban szeretné a vitás ügyeit a vitapartnere háta mögött rendezni. Sietek értésére adni, hogy ez a módszer ma már nem követhető.

Igazságos Károly

Alvóváros?

Nem sajtóhiba, nem Alsóvárosról lesz szó. Az urbanisztika szakemberei nevezik így azokat a városrészeket, lakótelepeket, amelyek lakosainak csak éjszakai szállást adnak, nincsenek ott munkahelyek, kereskedelmi és kulturális központok, sporttelepek, röviden: napközben nem él a városrész. Nincs hol éljen. Mintha aludna. Szociológusok, építészek gyakran emlegetik az alvóváros fogalmát. Eddig főleg Budapest lakótelepeit, Lágymányost, Újpalotát illették a jelzővel.

Alvóváros lenne Tarján is? — talán nem. Hiszen ha késve is, de épülnek itt iskolák, éttermek, áruházak, a városrész utcái napközben is élénkebbek, mint a hasonló budapesti, a városközponttól messze levő lakótelepek. Tarjánban élni, lakni — ez Szegeden nem jelent elszakadást a várostól, már a viszonylag kisebb távolság miatt sem. Mégis felidézzük az alvóváros szót, s ezt inkább azért tesszük, hogy ne is váljon Tarján a többitől nem különböző, kihalt lakóteleppé. Egy-egy játszótér, kisebb-nagyobb park, néhány szobor megteremtheti Tarján egyéni arculatát. Ezért is született meg a terv, legyen itt csónakázó tó is egy beépítetlen, elhanyagolt területen. Pihenésre, szemet gyönyörködtetésre, testmozgásra, a tarjániak kedvére, örömére.

Joggal remélhette mindenki, segítenek majd a környék lakói, hiszen nekik készül a tó. Meg is jelentek a társadalmi munkára felhívó plakátok, eljöttek a nagy vállalatok brigádjai, a szakmunkásképző tanulói, s megkezdődött a tereprendezés.

Csak a tarjániak nem mozdultak. Illetve mégis. Kiültek az ablakokba és onnan nézték, mi készül a tízemeletesek és a töltés között. Elégedetten szemlélték a napsütéses elmúlt szombaton is, hogyan dolgoznak a Maroslelőről, Algyőről, a város túlsó végéről érkező társadalmi munkások. S hogy tennivalójuk bőven legyen, az ablakokból dobáltak ki mindenféle hasznavehetetlen holmit. Ha már ott vannak azok a lelkesek, szedjék csak össze a környező házak szemetét is.

Így zárulna egy kezdeményezés? Ennyire törődnének a tarjániak környezetükkel? Tétlenül néznék, hogyan dolgoznak értük mások? Hisszük, talán nem. Talán csak nem tudták, hogy minden dolgos kézbe jut ásó és lapát. Talán most felfigyelnek rá, hogy nem az alsóvárosiakért készül a csónakázó tó. Július 5-én, jövő szombaton reggel sem ébresztik zenével, dobszóval a tarjániakat. De talán mégis felébred az az alvóváros.

P. K.

Megérett a kajszi

Megérett a korai kajszi, szedik a kiskunsági sárgabarackot. A Duna—Tisza közi gyümölcsösökben, zárt ültetvényeken több mint egymillió barackfa érleli termését. Az idén sem lesz bőséges a hozam.